

Skipulagsstofnun
b.t. Sigurðar Ásbjörnssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 18. júlí 2022
UST202205-370/A.Þ.
10.05.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum - umhverfismatsskýrsla – uppbygging íþróttasvæðis á Ásvöllum í Hafnarfirði

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar er barst 30. maí sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreinda umhverfismatsskýrslu.

Framkvæmdarlýsing

Hafnarfjarðarbær (hér eftir nefndur framkvæmdaraðili) áformar uppbyggingu íþróttasvæðis á Ásvöllum í Hafnarfirði. Í uppbyggingunni felst m.a. fjölnota knathús að stærð 11.370 m² og fjóra æfingavelli. Í heild er svæðið um 15 ha að stærð.

Íþróttasvæðið á Ásvöllum liggur upp að friðlandinu við *Ástjörn* sem var friðlýst árið 1978 sbr. auglýsingu nr. 189/1978 og fólkvangi við *Ástjörn og Ásfjall* sbr. auglýsingu nr. 658/1996.

Umhverfisstofnun veitti umsagnir um verkefnið á fyrri stigum máls, þ.e. þann 14. maí 2021¹ og 13. janúar 2022² og einnig um skipulagsbreytingar³ vegna verkefnisins.

Mat á umhverfisáhrifum

Samkvæmt skýrslunni felast helstu áhrifaþættir framkvæmdarinnar í nýjum mannvirkjum á svæðinu sem munu hafa í för með sér rask og breytta ásýnd. Þeir umhverfisþættir sem eru til umfjöllunar í mati á umhverfisáhrifum eru jarðminjar, vatnafar og lífríki *Ástjarnar*, gróðurfar, landslag og ásýnd, fornleifar, fuglalíf, hljóðvist og lýsing og útivist.

Niðurstaða umhverfismatsins er sú að valkostir eru í heild taldir hafa óveruleg áhrif til talsvert neikvæð áhrif á umhverfisþætti og eru áhrifin talin sambærileg á milli valkosta. Neikvæð áhrif munu helst koma fram vegna rasks á eldhrauni sem nýtur sérstakrar verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga. Framkvæmdin er einnig líkleg til að hafa óveruleg til talsverð neikvæð áhrif á landslag og ásýnd. Báðir valkostir sem eru bornir saman í umhverfismati eru líklegir til að hafa áhrif á fuglalíf við *Ástjörn*. Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir.

¹ [U MÁU MSF Ásvellir uppbygging íþróttasvæðis.pdf \(ust.is\)](#)

² [*Umsögn - matsáætlun Haukar Ásvöllum undirrituð.pdf \(ust.is\)](#)

³ [Tillaga - breyting á aðalskipulagi Hafnarfjarðar 2013 - 2025 og breyting á deiliskipulagi - íþróttasvæði Hauka - Ásvellir.pdf \(ust.is\)](#) og [Umhverfisskýrsla fyrir deiliskipulag - Ásvellir - Hafnarfjarðarbær.pdf \(ust.is\)](#)

Fuglalíf

Niðurstaða umhverfismatsins er að báðir valkostir séu líklegir til að hafa áhrif á fuglalíf við Ástjörn en það hefur sýnt sig að svæðið er viðkvæmt fyrir framkvæmdum. Þá segir að þegar valkostirnir tveir eru bornir saman má segja að helstu gallar við valkost A sé að þar verði meiri skuggi út á friðlandið og meiri lokun á aðflugsleið að tjörninni miðað við valkost B. Valkostur A hefur það umfram valkost B að líkur á auknu ljósi og hávaða inn á friðlandið eru minni. Heldur meira öryggi og ró í umhverfinu virðast felast í kosti A og hann því líklega betri fyrir fuglalífið til lengri tíma litið.

Þó segir á bls. 49 að nyrsta framkvæmdasvæðið blasi við allri tjörninni og áhrif á fuglalíf eru líkleg til að vera mest í tengslum við framkvæmdir þar. Einnig kemur fram að knatthúsið muni þrengja að fluglínu úr vestri inn á tjörnina, *einkum* ef knatthúsið verður fyrir norðan gervigrasvöllinn. Fram kemur að ákveðin óvissa er til staðar varðandi áhrif á fuglalíf. Umhverfisstofnun telur að samkvæmt því sem fram kemur í umhverfismati eru áhrif á fuglalíf óviss og mikilvægt að það komi fram í samantekt.

Fram kemur að vegna nálægðar við friðlandið við Ástjörn verði ekki unnið að hávaðasömum framkvæmdum á meðan á varptíma stendur og er miðað við sömu dagsetningu og í skilmálum friðlýsingar þar sem umferð um svæðið er óheimil, þ.e. frá 1. maí til 15. júlí. Umhverfisstofnun telur mjög mikilvægt að ekki sé unnið að hávaðasömum framkvæmdum eða öðrum framkvæmdum sem trufla fuglalífið á varptíma.

Umhverfisstofnun telur limgerðið sem aðskilur nyrsta hluta framkvæmdarsvæðisins og friðlandið að Ástjörn vera mikilvægt tól til að minnka áhrif umferðar og truflunar frá íþróttasvæðinu á lífríkið við Ástjörn. Að mati stofnunarinnar ætti að sjá til þess að limgerðið haldi sér við til að takmarka áhrif á lífríkið.

Jarðminjar

Frá því að matsáætlun var kynnt hefur legu göngustíga verið breytt til að lágmarka rask á jarðminjum og vernda óraskað hraun sem liggur milli mannvirkja íþróttasvæðisins. Umhverfisstofnun telur það jákvætt og telur mikilvægt að hraunið sé kortlagt, verndargildi þess metið og sérstökum hraunmyndunum hlíft ef einhverjar eru á fyrirhuguðu svæði. Stofnunin minnir einnig á að um röskun á nútímahrauni gilda ákvæði 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013.

Vatn

Í kafla 8.1 er vitnað í vatnavefsja Umhverfisstofnunar. Umhverfisstofnun bendir á að það virðist ríkja misskilningur um ástand og umhverfismarkmið vatnshlotsins en mikilvægt er að farið sé með réttar upplýsingar.

Umhverfisstofnun bendir á að samkvæmt vatnavefsjánni er vistfræðilegt ástand Ástjarnar flokkað mjög gott og hefur hún jafnframt þau umhverfismarkmið að vera áfram í mjög góðu ástandi. Að svo komnu máli er Ástjörn ekki skráð í hættu á að ná ekki umhverfismarkmiðum sínum.

Samkvæmt þeim upplýsingum sem koma fram í umhverfismatsskýrslunni ætlar framkvæmdaraðili að passa vel að vatnshæð Ástjarnar breytist ekki umfram eðlilega sveiflu sem er mjög jákvætt. Umhverfisstofnun telur mjög mikilvægt að það verði gert og

sé gert vel. Ástjörn er friðuð líkt og fram hefur komið og á skrá yfir vernduð og viðkvæm svæði skv. 25. gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Framkvæmdaraðila ber að gæta vel að því að þessar framkvæmdir hafi ekki neikvæð áhrif á vatnið og grípa umsvifalaust til aðgerða ef vart verður við breytingar eða neikvæð áhrif.

Við vinnslu umhverfismatsskýrslu var ákveðið að bæta við valkostum um ólíkar lausnir á frárennsli frá knatthúsi, í þeim tilgangi að skila rigningarvatni sem fellur á bæði bogapak knatthússins og á þak þjónustubyggingarinnar innan svæðisins og viðhalda þannig vatnabúskap svæðisins, í stað þess að leiða það í fráveitukerfi bæjarins. Umhverfisstofnun telur afar jákvætt að notaðar verði blágrænar ofanvatnslausnir í staðinn fyrir að leiða fráveituvatn í fráveitukerfi bæjarins.

Útivist

Í kafla 14 er fjallað um áhrif framkvæmdarinnar á útivist. Þar kemur fram að áhrif á útivist séu óveruleg til talsvert neikvæð. Í niðurstöðukafla segir að framkvæmdin kunni að hafa áhrif á upplifun fólks sem nýtir friðlandið/fólkvanginn til útivistar. Umhverfisstofnun bendir á að í samantekt á blaðsíðu iii segir hins vegar að framkvæmdin sé talin hafa óveruleg áhrif á útivist. Auk þess þarf að laga töfluna á sömu síðu þar sem þar kemur ekki fram rétt niðurstaða umhverfismats um áhrif á útivist.

Fram kemur í skýrslunni að knatthúsið komi til með að breyta ásýnd svæðis vestur af Ástjörn og vera mjög áberandi í landslaginu sem kann að hafa áhrif á upplifun þeirra sem fara um friðlandið og fólkvanginn. Umhverfisstofnun tekur undir það og telur að auk þess að fjalla um áhrif framkvæmdanna á verndargildi friðlandsins við Ástjörn mætti gera grein fyrir áhrifum á verndargildi fólkvangsins.

Virðingarfyllst,

Agnes Þorkelsdóttir
sérfræðingur

Steinar Rafn Beck Baldursson
sérfræðingur